

**Szanowny Pan Prof. Michał Seweryński, Przewodniczący Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji,
Szanowni Państwo Senatorowie, Członkowie Komisji PCPP**

Zwracam się do Pana Przewodniczącego Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji oraz do Państwa Senatorów, członków Komisji, z apelem o uwzględnienie nowych, ważnych okoliczności dotyczących treści petycji P9-29/16

Petycja ta została niefortunnie przesłana przez jedną z emerytek, bez uzgodnienia z innymi zainteresowanymi i jest dosłownym powtórzeniem wielokrotnej petycji P8-05/14, która była rozpatrywana przez Komisję PCPP w poprzedniej kadencji, na posiedzeniach w dniach 13 marca i 24 kwietnia 2014 roku. Petycja P8-05/14 (obecnie przesłana i zarejestrowana jako P9-29/16), dotyczyła krzywdzących konsekwencji art. 25 ust. 1b wprowadzonego w ramach ustawy o podwyższeniu wieku emerytalnego z 11 maja 2012 roku, bez przepisów przejściowych oraz bez przedstawienia oceny skutków tej regulacji. Krzywdzące konsekwencje wprowadzonego w ramach ustawy o podwyższeniu wieku emerytalnego z 11 maja 2012 roku, art. 25 ust 1b ZUS stosuje nawet do emerytów, którzy uprawnienia do emerytury powszechnej nabyli przed dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy, tylko dlatego, że do końca 2012r. nie złożyli wniosku co jest niezgodne z przepisami ustawy emerytalnej. Petycja P8-05/14 uzyskała pozytywną, wspierającą opinię prawną Biura Legislacyjnego Senatu (autorem jest dr Marek Jarentowski), zakończoną szczegółową propozycją nowelizacji przepisów. Podczas ówczesnych prac nad petycją jej autorki dołączyły także swoje dodatkowe materiały, szczególnie naświetlające ich postulaty. Niestety, „remisowym” stosunkiem głosów 3:3 (trzema głosami senatorów PO przeciw petycji i trzema głosami senatorów PiS za petycją) Komisja zdecydowała, aby nie kontynuować dalszych prac nad petycją P8-05/14.

Chociaż postulaty petycji P8-05/14, obecnie – P9-29/16, zachowały swoją aktualność, to w ciągu kolejnych ponad dwóch lat osoby, które poniosły konsekwencje wprowadzenia art. 25 ust. 1b z determinacją kontynuowały działania zmierzające do zmiany tego przepisu, co

doprowadziło do pojawienia się nowych, istotnych okoliczności, niezbędnych do uwzględnienia przy rozpatrywaniu petycji P9-29/16.

Są to:

- nowe interpelacje poselskie (zarówno w poprzedniej, jak i obecnej kadencji),
- nowe wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich z 4 lutego 2016 r. (do Przewodniczącej Sejmowej Komisji Polityk Społecznej i Rodziny i do Prezesa ZUS),
- postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 3 listopada 2015 r. w sprawie pytania prawnego P 11/14 (w uzasadnieniu umorzenia postępowania wskazujące na zasadność pozytywnych rozstrzygnięć sądowych w przypadku wcześniejszych emerytów, którzy spełnili warunki do uzyskania emerytury kapitałowej przed wejściem w życie art. 25 ust. 1b, ale wnioski do ZUS złożyli już po tym terminie),
- kilka wyroków sądowych (w tym prawomocnych) korzystnych dla wcześniejszych emerytów,
- apele i petycje pokrzywdzonych emerytek do byłej i obecnej Premier, do byłego i obecnego Prezydenta RP, do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
- (petycja nr 25), do Sejmu (aktualna petycja wielokrotna nr BKSP-145-93/16),
- wspierająca opinia Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, zawarta w stanowisku do prezydenckiego projektu ustawy obniżającej wiek emerytalny (druk sejmowy nr 62) postulująca zmianę art. 25 ust. 1b podczas prac na tym projektem ustawy,
- liczne, wspierające publikacje prasowe (m.in. w „Gazecie Prawnej” i „Rzeczpospolitej”).

Szanowni państwo! Osobiście jestem przedstawicielką tych emerytów z roku 1952 i starszych, którym ZUS już czwarty rok z rzędu nieprawnie potrąca kwoty pobranych emerytur wcześniejszych z kapitału zgromadzonego na kontach w ZUS, zaniżając należne im emerytury kapitałowe. Informuję, że chociaż orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego na ten temat jest obecnie jednolite to i tak ZUS go nie respektuje.

Od 1.01.2013 r. ZUS przy ustaleniu wysokości emerytury powszechnej potrąca emerytom z kapitału kwoty pobranych emerytur wcześniejszych nawet gdy uprawnienia do emerytury powszechnej uzyskali oni pod rządami ustawy, która obowiązywała do końca 2012 r., tylko dlatego,

że wnioski o jej wypłatę złożyli po 1.01.2013 r. Niektóre z tych osób, w tym i ja, odwołały się do sądów pracy i ubezpieczeń społecznych, ale sądy aż do 17.12.2015r.powielają ten błąd ZUS.

Przełom nastąpił **dopiero, gdy Sąd Okręgowy w Szczecinie, rozpatrując odwołanie od decyzji ZUS wcześniejszej emerytki** urodzonej 8.10.1952 r., która wniosek o emeryturę powszechną złożyła 22.08.2013 r., zadał pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego.

Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 3.11.2015 r., sygn. akt P 11/14 przytoczył **zgodne opinie Sejmu i Prokuratora Generalnego**, odwołujące się głównie do orzecznictwa sądów apelacyjnych i Sądu Najwyższego, stwierdzające, że art. 25 ust. 1b ustawy FUS nie obejmuje osób, które przed 1.01.2013 r. korzystały z wcześniejszej emerytury i przed tym dniem nabyły prawo do emerytury w wieku powszechnym (spełniły warunki do jej uzyskania) niezależnie od tego czy odpowiedni wniosek złożyły przed, czy po 1 stycznia 2013 r. TK przeanalizował zakres zastosowania normy wywiedzionej z art. 25 ust. 1b ustawy FUS analizując art. 100 ust. 1, który stanowi, iż **prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa**, oraz art. 129 ust. 1 ustawy FUS, który stanowi, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Ustawa *expressis verbis* rozróżnia zatem moment powstania prawa do emerytury i moment wypłaty świadczenia. Daje temu wyraz także przez zamieszczenie wskazanych wcześniej przepisów w różnych jej rozdziałach, opatrzonych tytułami adekwatnymi do ich treści.

Ponadto TK stwierdził, że analiza orzecznictwa sądów powszechnych, w tym przede wszystkim Sądu Najwyższego sformułowana w wyroku z 4 listopada 2014 r., sygn. akt I UK 100/14, dowodzi, iż **Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że prawo do świadczenia emerytalnego następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa**. Moment nabycia prawa do emerytury określa art. 100 ust. 1 ustawy FUS ustanawiający generalną zasadę, że nabycie prawa do świadczenia następuje *ex lege* i co do zasady nie jest uzależnione od złożenia przez ubezpieczonego stosownego wniosku.

Na podstawie tego postanowienia TK, Sąd Okręgowy w Szczecinie wydał w dniu 17.12.2015 r. wyrok o sygn. akt VI U 2161/13, oddalając decyzję ZUS o zastosowaniu art. 25 ust. 1b do wyliczenia wysokości emerytury osoby, która prawa do emerytury powszechnej nabyła w 2012 r., a wniosek o emeryturę powszechną złożyła w 2013 r.

ZUS nie odwołał się od wyroku i wyrok jest już prawomocny.

W tym prawomocnym wyroku Sąd uznał, że data osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, a nie termin złożenia wniosku do ZUS, decyduje o uprawnieniach i o sposobie wyliczenia wysokości świadczenia.

W opublikowanym 4.02.2016 r. na stronach internetowych „Gazety Prawnej” oświadczeniu, **Rzecznik ZUS Oddział Szczecin przyznał, cytując: „W rozpoznawanej sprawie brak było podstaw do**

obliczenia zwykłej emerytury w oparciu o przepisy obowiązujące od 01.01.2013 r. skoro ubezpieczona nabyła prawo do świadczenia jeszcze w 2012 r., kiedy nowe przepisy nie obowiązywały, wysokość należnego jej świadczenia musiała zostać obliczona przy uwzględnieniu regulacji obowiązujących przed styczniową zmianą. Organ rentowy po zapoznaniu się z uzasadnieniem wyroku Sądu Okręgowego, uznał go w pełni za zasadny.”

Pomimo, że od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie i Postanowienia Trybunału Konstytucyjnego upłynęło już ponad pół roku i pojawiły się następne korzystne dla emerytek wyroki sądowe/jest ich już pięć / ZUS i Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej nadal nie zmienia swojego stanowiska. Czy tak ma wyglądać dobra zmiana ? W czym interesie jest ciągnięcie domagających się swoich praw emerytek po sądach?

Obawiam się, że okoliczności te nie są znane Komisji, dlatego pozwoliłam sobie dość szczegółowo nakreślić sytuację osób z roku 1952 i starszych dotkniętych restrykcyjnym art. 25 ust. 1b.

Wykaz aktualnych materiałów dotyczących działań i okoliczności w sprawie zmiany art. 25 ust. 1b znajduje się w Społecznym Serwisie Emerytalnym „Jotownia”. Prowadzi do niego poniższy link. (Materiały te zawierają także informacje o działaniach zmierzających do równego traktowania emerytek otrzymujących emerytury na nowych i na starych zasadach, w zakresie przeliczania okresów ich urlopów wychowawczych z wyższym wskaźnikiem, zarezerwowanym dla okresów składkowych; problem ten dotyczy także wcześniejszych emerytek, którym art. 25 ust. 1b odebrał realne prawo do kapitałowej emerytury powszechnej, a więc w konsekwencji także do korzystnego wskaźnika dla okresu urlopów wychowawczych. Załączony jest także wykaz korzystnych dla emerytek wyroków sądowych dowodzących ,że ZUS i Ministerstwo nieprawidłowo interpretują przepisy ustawy emerytalnej)<https://jotownia.wordpress.com/2015/12/14/materialy-w-sprawie-kontrowersyjnych-przepisow-emerytalnych-art-25-ust-1b-urlopy-wychowawcze/>

Zarazem zwracam się z wnioskiem do Przewodniczącego Komisji o wystąpienie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz do Prezesa ZUS o ponowne dokonanie analizy Postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3.11.2015 r., sygn. akt P 11/14 i wszystkich wyroków sądowych korzystnych dla emerytek a w konsekwencji do zmiany stanowiska w interpretacji ustawy. Ponadto zwracam się do Pana Przewodniczącego o wystąpienie z wnioskiem do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów zastosowania art. 25 ust.1b ustawy emerytalnej do wyliczenia wysokości emerytury emerytów, którzy prawa do emerytury powszechnej nabyli przed 2012 r., a wniosek o emeryturę powszechną złożyli po wejściu w życie nowelizacji gdyż stosowanie tych przepisów budzi wątpliwości w praktyce i wywołuje rozbieżności w orzecznictwie.

Z poważaniem,

K S